

Vuoden 2026 talousarviokehys

Kaupunginhallitus 30.6.2025

TAMPERE

Talousarviokehityksen sisältö

- Talousarviokehitysesitys sisältää lakimuutosten, palvelutarpeen kasvun ja kustannustason muutosten aiheuttamat lisäykset sekä yksiköiden esittämät talouden sopeuttamistoimenpiteet. Kehitysesityksessä on huomioitu pormestariohjelman linjauksia.
- Talousarviovalmisteluun sisältyvät lisäykset ja talouden tasapaino-ohjelman sopeuttamistoimenpiteet on esitetty kaupunginhallituksen talousarviokehitysesityksen liitteenä ja ne on huomioitu kehyslukuissa.
- Konsernihallinnon ja lautakuntien kehitysesityksiin on huomioitu kunta-alan palkkaratkaisun kustannusvaikutukset ja sisäisten vuokrien muutokset vuodelle 2026.
- Kehitysesitys ei sisällä mahdollisesti käynnistettävien yhteistoimintaneuvottelujen kustannussäästöjä.
- Investoinnit on esitetty lautakunnittain 2026-2029. Investointien valmistelun tavoitteeksi asetettiin keskimäärin 220 milj. euron vuotuinen kaupunkitasoinen toteutuva investointitaso taloussuunnitelmakaudella. Tavoitteeseen pääsemiseksi investointisuunnitelman kohteiden ajoituksia ja vuosittaisia varauksia on tarkasteltu ja osa investoinneista on siirretty taloussuunnitelman jälkeiselle kaudelle.
- Kaupunginhallitukselle esitettävä vuoden 2026 talousarviokehitys on toimintakate ja nettoinvestoinnit – tasoilla lautakuntia ja konsernihallintoa sitova.

Talousarviokehys 2026, tuloslaskelma

sisältää sisäiset erät

1 000 euroa, sisältää sisäiset erät	TP 2024	Alkup. TA 2025	Enn. 2025, 4/2025	TA 2026
Toimintatulot	588 779	682 611	689 720	649 126
Toimintamenot (pl. vok)	-1 239 954	-1 395 925	-1 404 677	-1 424 412
Toimintakate	-651 175	-713 314	-714 958	-775 286
<i>josta Pyva myyntivoitot + mks-korvaukset</i>	<i>26 756</i>	<i>75 228</i>	<i>78 047</i>	<i>29 928</i>
Verotulot	651 181	668 000	648 000	687 000
Kunnallisvero	458 299	475 000	462 000	495 000
Kiinteistövero	108 789	111 000	110 000	111 000
Yhteisövero	84 093	82 000	76 000	81 000
Valtionosuudet	83 136	115 978	123 814	137 783
Peruspalvelujen vos	-38 785	11 362	11 188	23 572
Veromenetyksen kompensatio	36 720	22 616	25 664	27 211
Muut opetus- ja kultt. vos	85 201	82 000	86 962	87 000
Rahoitustulot ja -menot	25 887	24 456	25 852	31 967
Korkotulot	18 031	17 184	16 884	17 188
Muut rahoitustulot	50 561	50 700	51 667	57 687
Korkomenot	-25 140	-23 684	-22 951	-23 751
Muut rahoitusmenot	-17 564	-19 744	-19 748	-19 157
Vuosikate	109 029	95 120	82 708	81 464
Poistot ja arvonalentumiset	-140 738	-134 705	-136 905	-135 854
Satunnaiset erät	204 294	0	0	0
Tilikauden tulos	172 584	-39 585	-54 197	-54 390
Toiminnallinen tulos (ilman satunnaisia eriä), jossa myyntivoittoa huomioitu enintään 25 M€	-31 709	-84 813	-103 294	-54 390

- Vuoden 2026 ta-kehysten tulos on -54,4 M€ alijäämäinen. Kehysesityksen tulos on 48,9 M€ kuluvan vuoden toiminnallista tulosennustetta parempi.
- Kehysesityksessä on huomioitu palkkaratkaisun kustannusvaikutus, palvelutarpeiden ja kustannustason nousuun liittyvät lisäystarpeet sekä talouden tasapaino-ohjelman sopeuttamismahdollisuudet.
- Verotulot, valtionosuudet, rahoituserät ja poistotaso on päivitetty uusimpien arvioiden mukaiseksi.
- Heikkoa tulosta selittää osaltaan omaisuuden myyntivoittojen aleneminen 45,3 M€ kuluvan vuoden alkuperäiseen talousarvioon verrattuna.
- Kehysesityksen toimintakate heikkenee 62,0 milj. euroa (8,7 %) vuoden 2025 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Ilman pysyvien vastaavien (pyva) -myyntivoittojen alenemista toimintakate heikkenee maltilliset 16,7 M€ (2,1 %).
- Verotuloarvio on 19,0 M€ (2,8 %) kuluvan vuoden talousarviota suurempi. Vuoden 2025 veroennusteeseen verrattuna muutos on 39,0 M€ (6,0 %). Arvio perustuu Kuntaliiton ja verohallinnon kuntakohtaiseen veroennustekehikkoon.
- Valtionosuuksien kasvu vuoden 2025 ennusteeseen verrattuna on 14,0 M€ ja alkuperäiseen talousarvioon verrattuna muutos on +21,8 M€.
- Muut rahoitustulot sisältävät 36,8 M€ osinkotuloja, jossa on kasvua 7,6 M€ (+25 %) kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna.
- Tuloveroprosenttiin ja kiinteistöveroprosentteihin ei esitetä muutoksia.

Taloussuunnitelma 2026-2029, tuloslaskelma,

sisältää sisäiset erät

1 000 euroa, sisältää sisäiset erät	Enn. 2025, 4/2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatulot	689 720	649 126	659 651	665 070	669 900
Toimintamenot (pl. vok)	-1 404 677	-1 424 412	-1 461 489	-1 490 610	-1 522 795
Toimintakate	-714 958	-775 286	-801 838	-825 541	-852 894
<i>josta Pyva myyntivoitot + mks-korvaukset</i>	<i>78 047</i>	<i>29 928</i>	<i>31 617</i>	<i>30 000</i>	<i>30 000</i>
Verotulot	648 000	687 000	715 000	742 000	774 200
Kunnallisvero	462 000	495 000	518 000	540 000	567 200
Kiinteistövero	110 000	111 000	112 000	113 000	114 000
Yhteisövero	76 000	81 000	85 000	89 000	93 000
Valtionosuudet	123 814	137 783	147 215	161 451	167 984
Peruspalvelujen vos	11 188	23 572	30 192	40 411	44 774
Veromenetyksen kompensatio	25 664	27 211	30 023	32 040	34 210
Muut opetus- ja kultt. vos	86 962	87 000	87 000	89 000	89 000
Rahoitustulot ja -menot	25 852	31 967	27 521	22 254	18 869
Korkotulot	16 884	17 188	17 160	17 172	17 072
Muut rahoitustulot	51 667	57 687	58 406	59 090	59 040
Korkomenot	-22 951	-23 751	-28 888	-34 851	-38 086
Muut rahoitusmenot	-19 748	-19 157	-19 157	-19 157	-19 157
Vuosikate	82 708	81 464	87 898	100 164	108 159
Poistot ja arvonalentumiset	-136 905	-135 854	-132 318	-138 811	-145 991
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-54 197	-54 390	-44 420	-38 647	-37 832
Toiminnallinen tulos (ilman satunnaisia eriä), jossa myyntivoittoa huomioitu enintään 25 M€	-103 294	-54 390	-46 037	-38 647	-37 832

- Taloussuunnitelmakauden skenaario on verotulojen ja valtionosuuksien kasvusta ja suunnitelluista sopeuttamistoimenpiteistä huolimatta merkittävästi alijäämäinen.
- Taloustilannetta heikentää osaltaan mm. kunta-alan kallis palkkaratkaisu ja ratikan laajenemisen kustannukset.
- Yksiköiden esittämät toimenpiteet 2026-2028 ovat riittämättömiä talouden tasapainottamiseksi.
- Verorahoitukseen arvioidaan kohtuullista kasvua, mutta se ei riitä oikaisemaan epätasapainoa.
- Rahoituserät heikkenevät mm. korkomenojen kasvun takia. Muut rahoitustulot sisältävät osinkotavoitteen nostamisen.

Vuoden 2026 kehysvalmistelussa esitetyt muutokset, muutokset alkuperäiseen TA 2025 verrattuna

TULOS, TA 2025	-39,6
Muutokset vuodelle 2026	M€
Toimintakatteen muutokset	
Pysyvien vastaavien myyntivoittojen aleneminen	-45,3
Lakimuutosten, palvelutarpeen kasvun ja kustannustason nousun aiheuttamat lisäykset	-25,7
Palkkaratkaisun kustannusvaikutus ja Kevan tasausmaksun muutos	-13,1
Pohjan korjaukset ja muut muutokset	3,4
Sopeuttamistoimenpiteet	18,7
Verotulojen muutos	19,0
Valtionosuuksien muutos	21,8
Rahoituserien muutos	7,5
Poistotason muutos	-1,1
Muutokset yhteensä	-14,8
TULOS, TA-KEHYSESITYS 2026	-54,4

Talousarviokehys, toimintakate

(lautakunnat, konsernihallinto ja rahastot)

Toimintakate (1000 euroa)	Kehysesitys 2026
Konsernihallinto	-48 540
Yhteiset erät	-114 255
Kasvatus- ja opetuslautakunta	-425 598
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	-122 579
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-149 029
Asunto- ja kiinteistölautakunta	179 276
Yhdyskuntalautakunta	-55 920
Joukkoliikennelautakunta	-38 166
Rahastot	-475
Yhteensä	-775 286

Talousarviokehys 2026, toimintakatteen muodostuminen

(lautakunnat, konsernihallinto ja rahastot)

Toimintakate (1000 euroa)	TA 2025	Pohjan- korjaukset	Pysyvien vastaavien myyntivoitot	Korjattu TA-pohja	Palkan- korotukset ja tasausmaksu	Sisäiset vuokrat	Lakimuutosten, palvelutarpeen kasvun ja kustannustason nousun aiheuttamat lisäykset	Sopeuttamis- toimenpiteet*	Muut muutokset**	Kehyksesitys 2026	Muutos korjattuun TA-pohjaan	Muutos-%
Konsernihallinto	-49 754	-189		-49 943	-1 196	-1 593	-130	3 180	1 142	-48 540	1 403	-2,8 %
Yhteiset erät	-102 816	749	-15 000	-117 067	2 284	0	0	528		-114 255	2 812	-2,4 %
Kasvatus- ja opetuslautakunta	-408 157	1 126		-407 031	-9 111	-2 229	-9 770	2 543		-425 598	-18 567	4,6 %
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	-119 372	358		-119 014	-1 849	-4 233	-576	3 093		-122 579	-3 565	3,0 %
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-143 528	199		-143 329	-2 079	-1 335	-5 653	3 367		-149 029	-5 700	4,0 %
Asunto- ja kiinteistölautakunta	206 182	-972	-30 300	174 910	-174	10 667	-6 872	745		179 276	4 366	2,5 %
Yhdyskuntalautakunta	-56 578	63		-56 515	-870	-1 171	-825	2 456	1 005	-55 920	595	-1,1 %
Joukkoliikennelautakunta	-38 816	0		-38 816	-65	-121	-1 900	2 811	-75	-38 166	650	-1,7 %
Rahastot	-475	0		-475	0	0	0	0		-475	0	0,0 %
Yhteensä	-713 314	1 334	-45 300	-757 280	-13 060	-15	-25 726	18 723	2 072	-775 286	-18 006	2,4 %

* Sopeuttamistoimenpiteet sisältävät yksiköiden esittämät toimenpiteet ja keskitetysti valmistellut kaikkia yksiköitä koskevat toimenpiteet.

** Muut muutokset sisältävät keskusvaalilautakunnan kustannusten muutoksen sekä ratikan vastikkeiden muutokset.

Verotuloarviot

perustuu pääosin Kuntaliiton toukokuun 2025 verotulokehikkoon

Yhden
kunnallisveroprosentin
tuotto on noin **60 M€**
(tuloveroprosentti
2025 on 7,60 %)

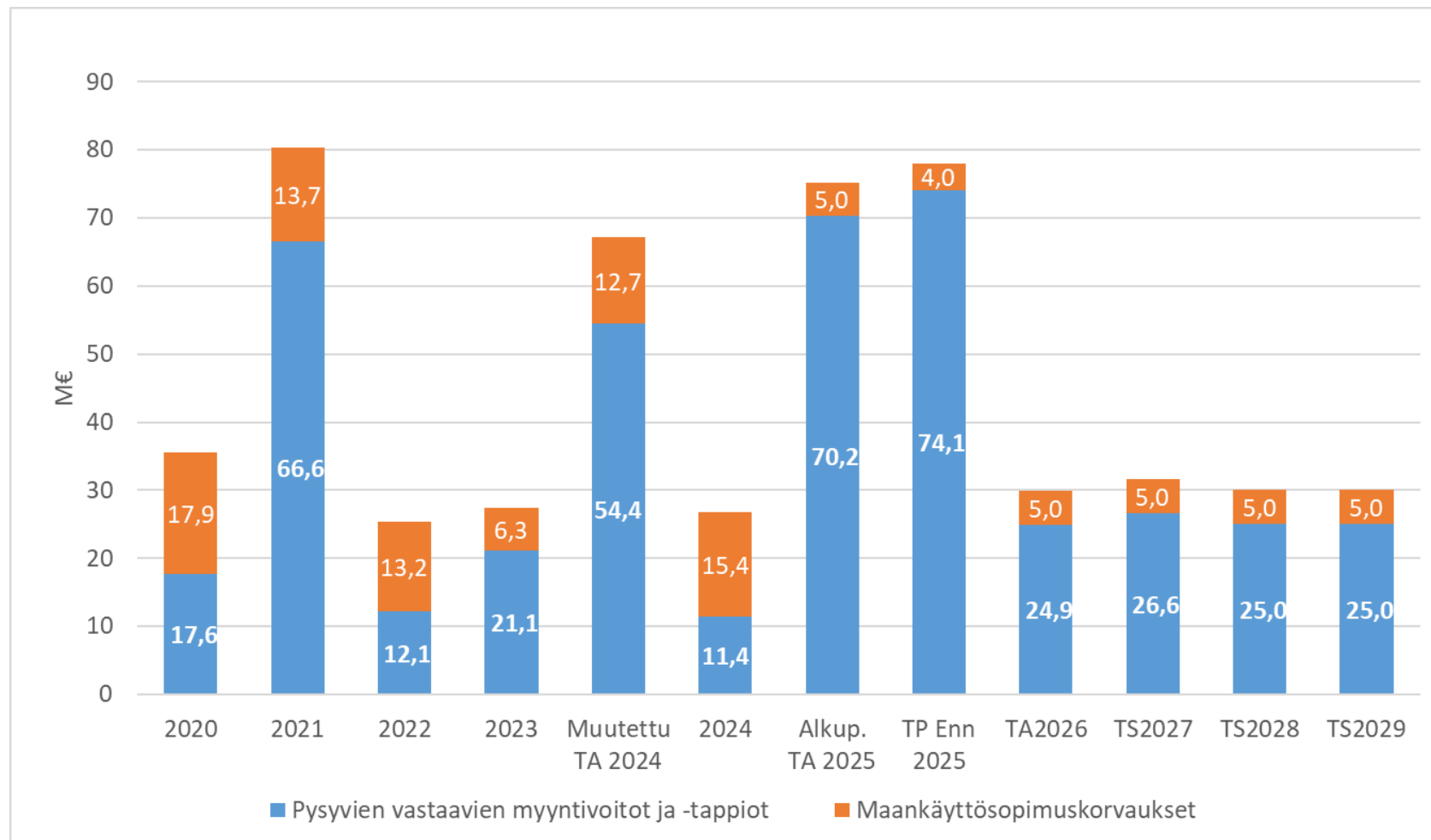
Verotulot (1000 €)	Muutettu TA 2025	Ennuste 2025	TA-KEHYS 2026	Muutos TA 2025 vrt. Kehys 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	Lisätietoa muutoksesta
Kunnallisvero	475 000	462 000	495 000	20 000	518 000	540 000	567 200	Ts-vuosille arvioidaan keskimäärin 4,6 % vuosittaista kasvua.
Kiinteistövero	111 000	110 000	111 000	0	112 000	113 000	114 000	
Yhteisövero	82 000	76 000	81 000	-1 000	85 000	89 000	93 000	
Yhteensä	668 000	648 000	687 000	19 000	715 000	742 000	774 200	

Valtionosuusarviot

Valtionosuudet (1000 €)	Muutettu TA 2025	TA-KEHYS 2026	Muutos TA 2025 vrt. Kehys 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	Lisätietoa muutoksesta
Peruspalvelujen valtionosuus	11 188	23 572	12 384	30 192	40 411	44 774	Vuosi 2026 VM:n julkaisemien tietojen mukainen. Taloussuunnitelmavuosille on arvioitu +10 M€ liittyen Vos-järjestelmän muutokseen. (Huom! järjestelmämuutoksen koelaskelmat saadaan tietoon vasta myöhemmin)
Veromenetysten kompensaatio	25 664	27 211	1 547	30 023	32 040	34 210	Verokevennysten nettovaikutusta kunnallisveroon kompensoidaan valtionosuuksissa.
Muut opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	86 962	87 000	38	87 000	89 000	89 000	Kehyksessä vuoden 2025 rahoituspäätösten mukainen luku (pyöristettynä), tarkennetaan syksyllä.
Yhteensä	123 814	137 783	13 969	147 215	161 451	167 984	

Pysyvien vastaavien myyntivoitot ja -tappiot sekä maankäyttösopimuskorvaukset

- Pysyvien vastaavien myyntivoitot alenevat kehysesityksessä merkittävästi TA 2025 tasoon verrattuna.
 - Kitia -30,3 M€
 - Koha -15,0 M€
 - => **Yhteensä -45,3 M€**
- Vuoden 2028-2029 myyntejä ei ole vielä tarkasti tiedossa.
- Taloussuunnitelmaan on arvioitu näille vuosille tavoitteellinen 25 M€ taso.
- Maankäyttösopimuskorvauksiin ei arvioida muutoksia.

Nettoinvestoinnit

1000 euroa	Kehys 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Konsernihallinto/ ICT-kehittäminen	-5 500	-5 500	-5 500	-5 500
Konsernihallinto/ Muut				
Konsernihallinto/ Yhteiset erät/ Sijoitukset	-7 184	-1 600	-2 350	-1 600
Kasvatus- ja opetuslautakunta	-3 100	-3 200	-8 300	-3 370
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	-4 800	-3 800	-3 800	-3 800
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta / Teattereiden investointiavustukset	-8 200	-7 800		
Elinvoima- ja osaamislautakunta				
Työllisyysalue				
Ammatillinen koulutus	-1 600	-1 800	-1 600	-1 800
Lukiokoulutus	-300	-750		
TRE Seudun Työllisyysalue				
Työllisyys- ja kasvupalvelut	-60	-60		
Asunto- ja kiinteistölautakunta				
Talonrakentaminen	-93 974	-109 507	-114 710	-128 866
Maa- ja vesialueet	-8 690	-5 650	-9 550	-5 790
Viiden tähden keskusta	-3 500	-7 000	-8 500	-8 500
Hiedanranta	-3 380	-7 380	-4 660	-1 780
Yhdyskuntalautakunta				
Yhdyskuntalautakunta pl. erikseen sitovat erät	-43 000	-43 000	-43 000	-43 000
Viiden tähden keskusta	-33 320	-33 560	-30 240	-21 634
Hiedanranta	-800	-500	-1 100	-300
Joukkoliikennelautakunta	0	0	0	0
NETTOINVESTOINNIT YHTEENSÄ	-217 408	-231 107	-233 310	-225 940
<i>Erillishankkeet (yhdyskuntalautakunta, vaativat valtion investointipäätöksen)</i>		-3 500	-4 500	-4 500
NETTOINVESTOINNIT erillishankkeilla	-217 408	-234 607	-237 810	-230 440

Nettoinvestoinnit
2026-2029
keskimäärin
226,9 M€ / vuosi